

ENDOÜROLOJİ

B Ü L T E N İ

ENDOÜROLOJİ DERNEĞİ YAYIN ORGANIDIR

Endoüroloji Derneği
Prof. Dr. Nurettin Öktem Sokak Lale Palas Apt.
18/2 Şişli 34382 İstanbul
Tel: (212) 232 4689 – 241 7662
Faks: (212) 233 9804
E-mail: endouroloji@endouroloji.org.tr
Web: www.endouroloji.org.tr

ENDOÜROLOJİ DERNEĞİ ADINA SAHİBİ

Prof. Dr. Erdal Apaydın

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

Prof. Dr. Tıbet Erdođru

GENEL YAYIN YÖNETMEN YARDIMCILARI

Doç. Dr. Burak Turna
Yrd. Doç. Dr. Faruk Yencilek
Op. Dr. Öner Şanlı

YÖNETİM KURULU

Prof. Dr. Erdal Apaydın (Başkan)
Prof. Dr. Bülent Oktay (Bir Önceki Başkan, Başkan II)
Prof. Dr. Tıbet Erdođru (Genel Sekreter)
Prof. Dr. Turhan Çaşkurlu (Sayman)
Prof. Dr. Veli Yalçın (Üye)
Prof. Dr. Ömer Levent Tuncay (Üye)
Doç. Dr. Lütfi Tunç (Üye)

Yayın Türü: Yerel Süreli

3 Ayda Bir Yayınlanır

BİLİMSEL KURUL

ÜROONKOLOJİK LAPAROSKOPİ & ROBOTİK CERRAHİ

Prostat Kanseri

Prof. Dr. Bülent Oktay
Prof. Dr. Tiber Erdođru
Doç. Dr. Ahmet Tefekli

Uludağ Üniversitesi Tıp Fakóltesi Üroloji AD, Bursa
Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakóltesi Üroloji AD, Antalya
VKV Amerikan Hastanesi Üroloji Departmanı, İstanbul

Böbrek Kanseri

Prof. Dr. Mehmet Baykara
Prof. Dr. Erdal Apaydın
Prof. Dr. Derya Balbay

Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakóltesi Üroloji AD, Antalya
Ege Üniversitesi Tıp Fakóltesi Üroloji AD, İzmir
S.B. Ankara E. ve A. Hastanesi Üroloji Kliniği, Ankara

Mesane Kanseri

Prof. Dr. Veli Yalçın
Prof. Dr. İsmet Yavaşçaoğlu
Op. Dr. Dođu Teber

İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakóltesi Üroloji AD, İstanbul
Uludağ Üniversitesi Tıp Fakóltesi Üroloji AD, Bursa
Heidelberg Üniversitesi, SLK Heilbronn Üroloji Kliniği, Almanya

Testis Kanseri

Prof. Dr. Yaşar Özgök
Doç. Dr. Fatih Atuđ

Gülhane Askeri Tıp Akademisi Üroloji Kliniği, Ankara
Bilim Üniversitesi Tıp Fakóltesi Üroloji AD, İstanbul

Adrenal Tümörler

Prof. Dr. Hasan Biri
Doç. Dr. Mete Kilciler

Gazi Üniversitesi Tıp Fakóltesi Üroloji AD, Ankara
Gülhane Askeri Tıp Akademisi Üroloji Kliniği, Ankara

REKONSTRÜKTİF LAPAROSKOPİ & ROBOTİK CERRAHİ

Üst üriner sistem

Prof. Dr. Ali Rıza Kural
Doç. Dr. Cenk Bilen
Op. Dr. Volkan Tuđcu

Group Florence Nightingale Üroloji Bölümü, İstanbul
Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakóltesi Üroloji AD, Ankara
S.B. Bakırköy E. ve A. Hastanesi, Üroloji Kliniği, İstanbul

Alt üriner sistem

Prof. Dr. Oktay Demirkesen
Doç. Dr. Hakan Vuruşkan
Yrd. Doç. Dr. Murat Savaş

İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakóltesi Üroloji AD, İstanbul
Uludağ Üniversitesi Tıp Fakóltesi Üroloji AD, Bursa
Harran Üniversitesi Tıp Fakóltesi Üroloji AD, Urfa

PEDİATRİK ENDOÜROLOJİ

Pediyatrik Endoskopik Üroloji

Doç. Dr. Cankon Germiyanođlu
Doç. Dr. Bülent Önal

S.B. Ankara E. ve A. Hastanesi II. Üroloji Kliniği, Ankara
İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakóltesi Üroloji AD, İstanbul

Pediyatrik Laparoskopik Üroloji

Doç. Dr. Selçuk Yücel
Doç. Dr. Serkan Dođan

Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakóltesi Üroloji AD, Antalya
Uludağ Üniversitesi Tıp Fakóltesi Üroloji AD, Bursa

FONKSİYONEL ENDOÜROLOJİ

Prof. Dr. Ali Atan
Doç. Dr. Ahmet Rahmi Onur
Doç. Dr. Mesut Gürdal
Doç. Dr. Temuçin Şenkul

S.B. Ankara Numune E. ve A. Hastanesi Üroloji Kliniği, Ankara
Firat Üniversitesi Tıp Fakóltesi Üroloji AD, Elazığ
Bozok Üniversitesi Tıp Fakóltesi Üroloji AD, Yozgat
GATA Haydarpaşa Hastanesi Üroloji AD, İstanbul

ÜRİNER SİSTEM TAŞ HASTALIĞI

Ekstrakorporeal Şok Dalgalı Litotripsi

Prof. Dr. Oktay Nazlı	Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Üroloji AD, İzmir
Prof. Dr. Kemal Sarıca	Yeditepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Üroloji AD, İstanbul
Doç. Dr. Mustafa Sofikerim	Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Üroloji AD, Kayseri
Doç. Dr. Ersin Çimentepe	Fatih Üniversitesi Tıp Fakültesi Üroloji AD, Ankara
Doç. Dr. Selahattin Bedir	Gülhane Askeri Tıp Akademisi Üroloji Kliniği, Ankara

Perkütan Nefrolitotripsi

Prof. Dr. Sinan Zeren	İstanbul Cerrahi Hastanesi Üroloji Departmanı, İstanbul
Prof. Dr. Hakan Kılıçaslan	Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Üroloji AD, Bursa
Doç. Dr. Ali Ünsal	S.B. Keçiören E. ve A. Hastanesi Üroloji Kliniği, Ankara
Yrd. Doç. Dr. Okan İstanbulluoğlu	Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi Üroloji AD Konya Hastanesi, Konya
Op. Dr. Orhan Tanrıverdi	S.B. Şişli Etfal Eğitim ve Araştırma Hastanesi 2. Üroloji Kliniği, İstanbul
Op. Dr. Osman Ceylan	S.B. Taksim İlk Yardım E. ve A. Hastanesi Üroloji Kliniği, İstanbul

Üreteroskopi ve Retrograd İntrarenal Endoskopik Cerrahi

Prof. Dr. Yalçın İlker	Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Üroloji AD, İstanbul
Prof. Dr. A. Yaser Müslümanoğlu	S.B. Haseki E. ve A. Hastanesi, Üroloji Kliniği, İstanbul
Prof. Dr. Turhan Çaşkurlu	S.B. Göztepe E. ve A. Hastanesi Üroloji Kliniği, İstanbul
Prof. Dr. Çağatay Göğüş	Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Üroloji AD, Ankara
Doç. Dr. İlker Seçkiner	Gaziantep Üniversitesi Tıp Fakültesi Üroloji AD, Gaziantep
Doç. Dr. Abdurrahim Imamoğlu	S.B. Dışkapı Yıldırım Bayazıt E. ve A. Hastanesi Üroloji Kliniği, Ankara

BENİGN PROSTAT HİPERPLAZİSİ

Prof. Dr. Mustafa Akıncı	İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Üroloji AD, İstanbul
Prof. Dr. Selami Albayrak	S.B. Lütfi Kırdar E. ve A. Hastanesi Üroloji Kliniği, İstanbul
Prof. Dr. Ali İhsan Taşçı	S.B. Bakırköy E. ve A. Hastanesi Üroloji Kliniği, İstanbul
Doç. Dr. Hamit Ersoy	S.B. Dışkapı Yıldırım Bayazıt E. ve A. Hastanesi Üroloji Kliniği, Ankara
Doç. Dr. Atilla Arıdoğan	Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Üroloji AD, Adana

ÜRO-TEKNOLOJİ

Prof. Dr. Hakan Özkardeş	Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi Üroloji AD, Ankara
Doç. Dr. Altuğ Tuncel	S. B. Numune E. ve A. Hastanesi Üroloji Kliniği, Ankara
Yrd. Doç. Dr. Selçuk Güven	Selçuk Üniversitesi Meram Tıp Fakültesi Üroloji AD, Konya
Doç. Dr. Burak Turna	Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Üroloji AD, İzmir

EĞİTİM

Laparoskopik Üroloji Eğitimi

Doç. Dr. Lütfi Tunç	Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Üroloji AD, Ankara
Yrd. Doç. Dr. Mutlu Ateş	Kocatepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Üroloji AD, Afyonkarahisar

Endoskopik Üroloji Eğitimi

Prof. Dr. Ömer Levent Tuncay	Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Üroloji AD, Denizli
Prof. Dr. Ali Ulvi Önder	İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Üroloji AD, İstanbul

Yayıncı
Yerküre Tanıtım ve Yayıncılık Hizmetleri A.Ş.
Cumhuriyet Cad. 48/3B Harbiye 34367 İstanbul
Tel. : (0212) 240 28 20
Faks : (0212) 241 68 20
www.yerkure.com.tr

Baskı
Ömür Matbaacılık A.Ş.
Beysan Sanayi Sitesi Birlik Cad. No: 20
Haramidere 34524 İstanbul
Tel : (0212) 422 76 00 - Faks: (0212) 422 46 00
www.omur.com.tr

YAZIM BİLGİSİ

1. Endoüroloji Bülteni, Endoüroloji Derneği'nin resmi yayın organı olup, üç ayda bir yayınlanır.
2. Bültenin amacı, ürolojideki endoskopik ve laparoskopik cerrahi tedavilerinin detaylı analizi yanında teknolojik gelişmeler hakkında sürekli bilgi akışını sağlamaktır. Endoüroloji Bülteni'mizde kongre ve konferans bildiri özetleri, çeşitli indekslerde yayınlanmış bilimsel çalışmaların özetleri ve derlemeler yayınlanır. Derlemeler 5 sayfayı, literatür özetleri 2 sayfayı aşmayacak şekilde hazırlanmalıdır.
3. Yayınlanması için orijinal çalışma özeti ya da yayının tümünün gönderildiği yazarlar, yazıların çeviri içeriğinden sorumludurlar.
4. Bülteneye gönderilen yazılar, anlam ve yazım kuralları yönünden incelenecektir. Yayın kurulu yazılarda düzenlemeler yapabilme hakkına sahiptir.
5. Bülteneye gönderilecek güncel makale özetlerinin akıcı bir çeviri ile Türk Dil Kurumu Türkçe sözlüğü ve yazım kurallarına uygun olarak yazılması önerilmektedir. Yazılarda bilimsel içeriği bozmayacak şekilde kısaltmalar ve düzeltmeler yapma hakkı yayın kuruluna aittir.
6. Yazıda kullanılan tablolar yazı içindeki sırasına göre numaralandırılmalı, başlık içermeli, tablo altında gerekli açıklama yapılmalı ve yazı içindeki yerleri belirtilmelidir.
7. Sadece standart kısaltmalar kullanılmalıdır. Başlıkta kısaltma kullanılmamalıdır. Kısaltma standart bir ölçüm birimine ait değilse, metinde ilk kullanıldığı yerin önünde kısaltmanın ait olduğu tam terim bulunmalıdır.
8. Derlemelerde kaynaklar, metinde geçiş sırasına göre numaralandırılmalıdır ve NLM'nin 'Index Medicus'ta kullandığı format esas alınarak hazırlanmış aşağıdaki örnek stiller kullanılmalıdır.

i. Dergiler: 1) Yazarların soyadı ve isim baş harfi; 2) Yazının başlığı (ilk harf dışında tamamen küçük harfle); 3) Derginin Index Medicus'a göre kısaltılmış şekli; 4) Cilt numarası (iki nokta üst üste ve boşluk); İlk sayfa (tire) son sayfa (virgöl); Yayınlandığı yıl (nokta)

Örnek:

Burgess NA, Koo BC, Calvert RC, Hindmarsh A, Donaldson PJ, Rhodes M. Randomized trial of laparoscopic v open nephrectomy. J Endourol 21: 610-613, 2007.

ii. Kitaplar: 1) Yazarların soyadı ve isim baş harfi (nokta); 2) Kitap bölümünün başlığı (ilk harf dışında tamamen küçük harfle); 3) Kitabın adı (virgöl); 4) (Varsa) kaçınca baskı olduğu (virgöl); 5) Kitap editörlerinin soyadı ve isim baş harfi (nokta); 6) Yayınlandığı şehir (Birkaç taneyse yalnızca ilki) (virgöl); 6) Yayınevi (virgöl); 7) Yayınlandığı yıl (noktalı virgöl ve boşluk); 8) İlk sayfa (tire) son sayfa (nokta).

Örnek:

Touijer KA, Savage SJ. Laparoscopic radical cystectomy: technique. Textbook of Laparoscopic Urology, 1st Edition. Editör: Gill I. New York, Informa Health Inc., 2006; 637-642.

9. Güncel makale özetlerinde makale başlığının altına orijinal literatürün yazarı, yayınlandığı dergi yılı ve dergideki sayfa numarası; makale sonuna ise özetleyeninin adı - soyadı, çalıştığı kurum belirtilmelidir. Orijinal literatürün kaynak formatı, Medline ile bire bir olmalıdır.
10. Editöre mektuplar, kaynaklarla birlikte bir sayfayı aşmayacak şekilde yazılmalıdır.
11. Yazılar 12 punto "Times New Roman" karakterinde, çift boşluklu şekilde ve Word for Windows formatında, e-mail olarak endouroloji@endouroloji.org.tr adresine gönderilmelidir.

BAŞKANDAN MESAJ

Değerli Meslektaşlarım,

Endoüroloji Bülteni'nin bu sayısında son 3 ayda yapmış olduğumuz faaliyetlerimizi anlatmaya, konu olarak da "Prostat Kanseri: Güncel Durum"u işlemeye çalıştık. Yazıların hazırlanmasında, kursların ve toplantıların gerçekleşmesinde emeği geçen herkese çok teşekkür ederim.

Ülkemizde ilk kez Endoüroloji Derneği tarafından düzenlenen ve ileri endoskopik cerrahi eğitimi özelliği taşıyan "Pediatrik Ürolithiazis Kursu" 14-15 Ocak 2011 tarihlerinde T.C. Sağlık Bakanlığı Keçiören Eğitim ve Araştırma Hastanesi Üroloji Kliniği'nin ev sahipliğinde gerçekleştirildi. Çok yoğun ilgi çeken kursun devamının geleceğini ve hatta 1e1 eğitim programına dahil edebileceğimizin müjdeli haberini buradan vermek isterim.

Uluslararası alandaki mezuniyet sonrası eğitim aktivitelerimizin ilki olma özelliği nedeniyle Derneğimiz için ayrı bir yeri ve anlamı olan Endo-Live projemizin 2011 dönemindeki bilimsel toplantısı Brezilya Üroloji Derneği'nin Rio Seksiyonu başkanı Prof. Fortes ve değerli Brezilya'lı meslektaşlarımızın katılımları ile 17-18 Şubat 2011 tarihinde Rio'da gerçekleştirildi. İki gün boyunca robotik ve laparoskopik ürolojik cerrahiler ve değerli eğitmenlerimiz seminerleri ile bilimsel açıdan faydalı geçen programımızın yanında, Brezilya'lı meslektaşlarımızla geliştirdiğimiz karşılıklı iletişimin de hepimiz için gelecekte faydasının olacağını ümit ediyorum.

Canlı ameliyatların ve konferansların yapıldığı 2011 yılı mezuniyet sonrası eğitim programlarımız kapsamında gerçekleştirilen Endoüroloji Derneği Bölgesel Eğitim Toplantısı'nın ilk ayağı 26 Şubat 2011 tarihinde Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Üroloji Anabilim Dalı'nın ev sahipliğinde yapıldı.

Daha yazacak o kadar çok bekleyen projemiz var ki bunların bazılarını burada sadece isim olarak belirtmek istiyorum: Euro-Live 2011, 1e1 yerinde Canlı Laparoskopi Eğitimi, 1e1 yerinde Canlı PNL Eğitimi, 1e1 RIRC (Retrgorad İntra Renal Cerrahi) Eğitimleri, 4ü1 Arada (Retropubik Perineal Laparoskopik Robotik), IOWE (International Operating With the Experts), Yaz Okulu 2011, Endo-Fe/Male 2011 Toplantısı, "Functional Endoüroloji 2011. Sizden ricam bu programların detayları için zaman zaman web sayfamıza göz atmanız.

Son olarak, geçmişten geleceğe, özellikle son 3 yıldır yükselen ivmemizle, ürolojinin temel direklerinden birisi olma özelliğindeki endoüroloji alanında, bölgesel, ulusal ve uluslararası nitelikte gerçekleştirdiğimiz bilimsel ve eğitsel aktivitelerimizin ardından, derneğimizin temel toplantısı olan 9.Ulusal Endoüroloji Kongre'mizi 05-09 Ekim 2011 tarihinde güzide başkentimiz Ankara'da gerçekleştirecek olmanın mutluluğunu yaşıyoruz.

Farklı yaklaşım ve bakış açısıyla üç yıl önce başlayan yönetim anlayışımızın meyvelerini, her geçen gün artan eğitim projelerimiz ve bu eğitsel aktivitelerimize meslektaşlarımızın göstermiş olduğu müthiş başvuru ve teveccüh ile almaktayız. Türkiye'de endoüroloji alanında yaptığımız birçok bilimsel ve eğitsel aktivitenin hem bu alanda ilk olduğunu, hem de var olan diğer derneklerimizin aktivitelerine örnek teşkil ettiğini de sevinerek gözlemlemekteyiz. Üç yıldır devam eden ve her geçen gün aldığımız geri bildirimler ile katlanarak artan motivasyonumuzu 2011 yılındaki bir çok eğitim aktivitemize de yansıtanın yanında, ülkemizde birçok konuda ilklerle donatılmış bir kongreyi üroloji tarihine kazandırmak istiyoruz. Oldukça renkli ve dikkat çekiciliği yanında kendi alanında ilk ve benzersiz olma niteliklerine sahip projelerimizin üroloji arenasına sunulmaya hazırlanırken, tüm bu çalışmalarımızın üroloji tarihine geçmesini umut etmekteyiz. Bu nedenle sizleri şimdiden kongremizi hep birlikte yaşamaya ve yaşatmaya davet ediyorum.

Hepinize sağlıklı, mutlu ve başarılı günler dilerim.

Saygılarımla...

Prof. Dr. Erdal Apaydın

EDİTÖRÜN MESAJI

Değerli Meslektaşlarım,

Prostat kanserinin tedavi seçenekleri ve onkolojik özelliklerinin detaylı şekilde incelenmeye çalışıldığı bu sayımızda, bilimsel değerlendirmelerin yanında sosyal açıdan da birbirimizi tanımamıza yardımcı olan söyleşilerimiz ve derneğimizin gerçekleştirdiği bilimsel aktivitelerden haberleri bulabilirsiniz.

Dergimizin basıldığı dönem içinde gerçekleştirdiğimiz IOWE (Türkçe adıyla 5te5), Isparta Bölgesel Toplantımız, Pediatrik Ürolithiazis Kursumuz ve 1e1 eğitimlerimizin tüm haberlerini gelecek sayılarımızda sizlerle paylaşacağız.

Paylaştıkça büyüyen endoüroloji alanındaki müthiş çekimin verdiği güçle bu dönemde eğitimlerimiz ve bilimsel toplantılarımız tüm yoğunluğu ile devam ediyor. Bu dönemde bizim için en önemli toplantı niteliğinde olan kongremizin hazırlıklarını devam ettiriyoruz. Bu konu ile ilgili duyurumuzu dergimizde bulabilirsiniz. Bilimsel takviminizde kongremizin tarihini işaretlemenizi şimdiden öneririm.

Sağlıklı günler dilerim.

Prof. Dr. Tibet Erdoğan

İÇİNDEKİLER

Prostat Kanseri: Güncel Durum

Derleme

Prostat anatomisi: yeni konseptler

Servet Çelik, Okan Bilge 1

Prostat biyopsisi

Cenk Acar, Saadettin Eskiçorapçı, Deniz Bolat 16

Prostat kanserinde risk sınıflandırması

Ömer Kutlu, İsmail Türker Köksal 21

Prostat kanserinin fokal tedavisi

Ergün Gürer, Burak Turna 27

Laparoskopik radikal prostatektomi

Mutlu Ateş, Mustafa Karalar 36

Robot yardımlı radikal prostatektomi

Fatih Atıf 43

Lokal ileri prostat kanserinde cerrahi tedavi

Sedat Eğriboyun, Uğur Mungan 50

Metastatik prostat kanserinde semptomatik tedavi

Yakup Kordan, Mehmet Çağatay Çiçek 55

Hormona dirençli prostat kanserinde tedavi algoritmi

İbrahim Çevik, Atıf Akdaş 61

Endoüroloji Derneği'nin Eğitim Programlarından Haberler

<i>Endoüroloji Derneği Sivas Bölgesel Toplantısı .....</i>	<i>66</i>
<i>Endoüroloji Derneği İlk Retrograd İntrarenal Cerrahi (RİRC) Kursu'nun Ardından Kurs Eş Başkanlarının Düşünceleri.....</i>	<i>68</i>
<i>Endoüroloji Derneği 1e1 Laparoskopi Eğitimi Güz 2010 Programı .....</i>	<i>70</i>
<i>Endoüroloji Derneği 1e1 PNL Eğitimi Güz 2010 Programı.....</i>	<i>73</i>

"Endoüroloji" Yönüyle Kliniklerimizi ve Meslektaşlarımızı Tanıyalım

<i>Aralık 2010 Gaziosmanpaşa Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Üroloji Anabilim Dalı .....</i>	<i>78</i>
---	-----------